

בג"ץ 6486/11 - שגיא רטהאוז נ' היועץ המשפטי לממשלה, מר יהודה ויינשטיין ואח'

בג"ץ 6486/11 - שגיא רטהאוז נ' היועץ המשפטי לממשלה, מר יהודה ויינשטיין ואח'עליון
בג"ץ 6486/11
שגיא רטהאוז

נגד

1. היועץ המשפטי לממשלה, מר יהודה ויינשטיין
2. כבוד השופטת עפרה צ'רניאק (משיבה פורמלית)
בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק
[31.1.2013]
כבוד השופט ח' מלצר
כבוד השופט י' עמית
כבוד השופט נ' סולברג
עתירה למתן צו על תנאי
בשם המשיב 1 - עו"ד דנה בריקסמן ועו"ד שרון רוטשנקר
פסק-דין
השופט י' עמית:

1. העותר מבקש להורות למשיב 1 (להלן: המשיב) לפתוח בחקירה פלילית כנגד המשיבה 2 (להלן: המשיבה), שופטת בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו.

ברקע הדברים נציין כי העותר, עורך דין במקצועו, היה נשוי לבתה של המשיבה (להלן: המתלוננת), ובמהלך השנים 2010-2009 התנהלו ביניהם הליכי גירושין שהסתיימו בגט ובהסכם שקיבל תוקף של פסק דין בבית המשפט לענייני משפחה. במהלך הליכי הגירושין הגישה המתלוננת כנגד העותר תלונה בגין אלימות במשפחה, אשר הבשילה לכתב אישום התלוי ועומד כיום כנגד העותר. המשיבה, שהיתה מעורבת בהליכי הגירושין של בתה-המתלוננת, פעלה באופן בלתי לגיטימי ובלתי חוקי לכאורה. במכלול הסכסוך שנתגלע בין המתלוננת לבין. 2. ואלו המעשים הפליליים שביקש העותר לייחס למשיבה:

איומים וסחיטה באיומים - העותר הקליט שיחות טלפון שהתנהלו בינו לבין המשיבה. לטענת העותר, מהשיחות עולה כי המשיבה ניסתה להביאו לחזור בו מתביעת הגירושין שהגיש נגד המתלוננת בבית הדין הרבני, תוך שהיא מציעה לו למחוק את התביעה ו"להעלימה מן העולם", שאם לא כן, תחשוף את התביעה בפני בני משפחתו ומכריו, ויום אחד אף בנו יראה את התביעה שהגיש.

תקיפה - לטענת העותר, באחד הימים בהם החזיר את בנו, בהתאם להסדרי הראיה, לידי המתלוננת ששהתה בביתה של המשיבה, המשיבה פתחה את דלת מכוניתו, סיננה כלפיו מספר קללות וירקה בפניו. שיבוש הליכי חקירה ומשפט - לטענת העותר, הובא לידיעתם של חוקרי המשטרה שהיו מעורבים בבירור תלונתה של המתלוננת נגדו, כי היא בתה של שופטת בית משפט מחוזי, והחוקרים אף אמרו לו בבדיחות הדעת "איך הצלחת להסתבך ככה עם בת של שופטת מחוזית". לטענת העותר, כאשר צילם את החומר בתיק החקירה, מצא פתק עם שמה ומספר הטלפון של המשיבה בתיק. עוד טען העותר, כי בשלב מאוחר יותר, היה בכוונת מדור התביעות המשטרתי למחוק את כתב האישום כנגדו בהתחשב בכך שהוא והמתלוננת כבר התגרשו, אך דקות ספורות לפני פתיחת הדיון בעניינו שוחחה התובעת המשטרית עם המשיבה, נראתה כ"נזופה" במהלך השיחה, ולאחר מכן אמרה לו כי אין בכוונתה למחוק את כתב האישום אלא לקבוע את התיק להוכחות. בגין כל אלה פנה העותר למשיב בדרישה לפתוח בחקירה פלילית כנגד המשיבה. המשיב דחה את הבקשה, ומכאן העתירה שבפנינו, בגדרה הוסיף העותר וטען כי גורמי התביעה נוקטים באמת מידה שונה לגבי העמדתו לדין, בעוד שהם נמנעים מלעשות כן ביחס למשיבה.

3. אקדים ואומר כי דין העתירה להדחות על הסף, ולו מן הטעם שהעותר ציין את המשיבה כמשיבה פורמלית, למרות שהיא צד נכון וראוי לעתירה לגופה. יש להניח כי לעותר, עורך דין במקצועו, ברורה ההבחנה בין משיב פורמלי לבין משיב "רגיל".

4. דין העתירה להידחות גם לגופה, וזאת מבלי למעט מהאמור בפסקאות 12-13 שלהלן.

5. נקדים ונזכיר את נקודת המוצא בעתירות כגון דא. פעמים אינספור נקבע בפסיקה, כי בית משפט זה יתערב אך במקרים נדירים בשיקול דעתו של המשיב בכל הנוגע להליכים פליליים, כגון החלטה על פתיחה בחקירה או על סגירתה. התערבות בג"ץ בהחלטות היועץ המשפטי בכגון דא, מוגבלת למקרים של חוסר סבירות קיצוני, או פגם מהותי-אקוטי. ברגיל, בית משפט זה אינו ממיר את שיקול דעתו של היועץ המשפטי לממשלה בשיקול דעתו שלו, וסבירות החלטת רשויות התביעה נבחנת על פי עקרונות המשפט המינהלי "לאור חובתה של הרשות לפעול בהגינות ותום לב, ולשקול אך ורק שיקולים עניינים. כל זאת, כאמור, תוך התחשבות במתחם שיקול הדעת המקצועי הרחב הנתון לגורמי האכיפה" (בג"ץ 4395/12 כהן נ' פרקליטות מחוז מרכז, בפסקה 10 לפסק דינה של השופטת נאור והאסמכתאות שם (15.11.2012); עוד ראו, לדוגמה: בג"ץ 1724/04 לרבה נ' היועץ המשפטי לממשלה, בפסקה 5 (14.6.2005); בג"ץ 1689/02 נימרודי נ' היועץ המשפטי לממשלה, פ"ד נז(6) 49, 55-56 (2003)).

המשיב הבהיר בתגובה מקדמית שהוגשה מטעמו, כי תלונתו של העותר נדונה על ידי גורמי המקצוע בפרקליטות המדינה, אשר בחנו את התלונה ביסודיות ובכובד ראש והגיעו למסקנה כי אין מקום לפתיחת חקירה פלילית. בהקשר זה אין לנו יסוד לפקפק בהצהרת הפרקליטות, כי ההחלטה התקבלה לגופו של עניין וללא כל הטייה הנובעת מזהותה של המשיבה. המשיב מצא, כי כל המעשים שהעותר ביקש לייחס למשיבה בתלונתו, נוגעים למערכת היחסים המשפחתיים ולהליכי הגירושין הקשים שהתנהלו בינו לבין המתלוננת, ואשר מטבע הדברים הותירו משקעים קשים אצל הצדדים.

6. התגובה המקדמית לא הסתפקה בתשובה כללית, אלא פרטה בפרוטרוט את הבירורים, הבדיקות, הממצאים והמסקנות אליהן הגיעו גורמי הפרקליטות לגבי כל אחד מפרטי תלונתו של העותר, ונעמוד להלן על עיקרי הדברים: תקיפה - נמצא כי לא ברור אם אכן התרחש אירוע יריקה, כנטען על ידי העותר, או שמא תנועת יריקה כביטוי ללעג ובז, אשר איננה מהווה תקיפה על פי לשון החוק. מכל מקום, לא נמצא כי יש עניין ציבורי לפתוח בחקירה פלילית בגין אפיזודה זו - בין יריקה "בכוח" ובין יריקה "בפועל" - שהתרחשה בנסיבות של סערת רגשות, במסגרת הליכי גירושין קשים.

איומים וסחיטה באיומים - נמצא כי את דברי המשיבה לעותר יש לראות כניסיון להניאו מלהמשיך בתביעת הגירושין. האמירה כי התביעה שהגיש העותר תיחשף בפני בני משפחתו ומכריו היא תוצאה כמעט בלתי נמנעת של הליכי גירושין בעלי אופי דומה, ואין לפיכך לראות בדברי המשיבה בנסיבות איום או סחיטה באיומים.

שיבוש הליכי חקירה ומשפט - נמצא כי המתלוננת, באמצעות בא כוחה, אכן ציינה את ייחוסה המשפחתי כבת למשפחה טובה, אמה שופטת ואביה פרופסור לרפואה. כך נעשה במסגרת בקשה למתן צו הגנה שהגישה המתלוננת כנגד העותר, וכך ציין בא כוחה של המתלוננת בדיון בפני בית הדין הרבני. יש בדבר טעם לפגם, אולם אין להטילו לפתחה של המשיבה, אלא לכאורה לפתחה של המתלוננת, שהיא אשה בוגרת העומדת בפני עצמה (נציין, עם זאת, כי המתלוננת אף היא איננה צד בפנינו). מכל מקום, החשוב לענייננו הוא הנתון כי התהדרות זו של המתלוננת בייחוסה של אמה, לא נעשתה במסגרת התלונה שהגישה למשטרה כנגד העותר. על פי התגובה המקדמית, המתלוננת לא הזכירה בתלונתה במשטרה את אמה ואת תפקידה, וגם העותר לא הזכיר זאת, מה שתומך, לשיטת המשיב, במסקנה כי עד להגשת כתב האישום לא היה ידוע לתביעה כי המתלוננת בתיק היא בתה של שופטת. גם מטעם זה, לא נמצא, לעמדת הפרקליטות, בסיס לטענת העותר כי ההחלטה על הגשת כתב אישום כנגדו התקבלה שלא משיקולים ענייניים.

7. מבדיקת המשיב עלה, כי מעורבותה של המשיבה החלה לאחר שנעשו מספר נסיונות ליצור קשר עם המתלוננת כדי לקבל את עמדתה בנוגע לסיום אפשרי של התיק בהסדר. המשיבה ובתה-המתלוננת פנו לשלוחת התביעות במשטרה בחודש דצמבר 2009 כדי לקבל עדכון אודות הטיפול בתיק, ומסרו את מספרי הטלפון שלהן. בהמשך התקיימו מגעים בין בא כוח העותר לבין התביעה, בנוגע לאפשרות לסיים את התיק בכך שהעותר ייבדק בפולגרף, ואם ימצא דובר אמת התיק ייסגר, אולם מאחר שהעותר סירב להיבדק בפולגרף משטרתי - ההסדר לא הסתייע (אציין כי לטענת העותר הוא נבדק באופן פרטי בפולגרף ונמצא דובר אמת). בהמשך סוכם, כי הצדדים ימשיכו להידבר לאחר שהתביעה תשוחח עם המתלוננת ותשמע את עמדתה. בהתאם לכך נעשו נסיונות רבים לשוחח עם המתלוננת והושארו הודעות במענה הקולי שלה. לאחר זמן צלצלה המשיבה לתובעת, הציגה את עצמה כאמה של המתלוננת והסבירה כי בתה היא רופאה מנתחת הנמצאת בחדר הניתוח ולכן אין באפשרותה להתפנות להשיב לשיחות הטלפון, וכי לאור הטראומה שבתה חוותה בגין התנהגותו של העותר כלפיה, היא מבכרת כי הקשר עם בתה ייעשה דרכה. המשיבה הבהירה, כי בתה תהיה מוכנה להעיד בבית המשפט, וכי אין ציפייה שהעותר יישלח למאסר בפועל, אך יש חשיבות כי ייענש ויורשע.

ביום שנועד להקראת כתב האישום כנגד המשיב, התקשרה ראש שלוחת התביעות למתלוננת כדי לשמוע את עמדתה, אלא שלטלפון השיבה אחות בית החולים שהסבירה כי המתלוננת עסוקה בניתוח. נעשתה התקשרות נוספת למתלוננת כעבור כשעה, וזו לא נענתה. דקות ספורות לאחר מכן התקשרה המשיבה, הציגה את עצמה כאמה של המתלוננת וכשופטת בית משפט מחוזי. מהבירור שנערך עם התובעת נמצא, כי השיחה עם המשיבה אכן התנהלה "ביתר ממלכתיות" מפאת הכבוד שהתובעת רוחשת לשופט באשר הוא, אך בניגוד להתרשמותו של העותר לא היה מדובר בשיחת "נזיפה". התובעת המשטרית סיפרה כי השיחה היתה עניינית, לא נאמר בה שום דבר חריג, אם כי מבחינתה שלה, השיחה הייתה מלחיצה ולא נעמה לה. מכל מקום, ולמען הזהירות, התובעת יידעה את הממונה עליה, ראש ענף התביעות במחוז מרכז אודות תוכן השיחה, במהלכה שאלה המשיבה מדוע העותר טרם השיב לכתב האישום והבהירה את הקושי שחוותה בתה בנסיבות שנוצרו.

8. נוכח כפירת המתלונן בעובדות כתב האישום ומאחר שהתובעת לא הצליחה לקבל את עמדת המתלוננת, נקבע התיק לשמיעת ראיות. בינתיים, נדחה בהסכמה המועד שנקבע לשמיעת ראיות, בין השאר, נוכח קיומה של עתירה זו. 9. המשיב סבר, כי זכותם של נפגעי עבירה להביע עמדתם בפני רשויות התביעה לגבי החלטה לסגור תיק או לערוך הסדר טיעון, ומעורבות בני משפחה של המתלונן בנושא זה, היא דבר נפוץ ושיגרתי, ואין מקום לפיכך לייחס למשיבה עבירה של שיבוש הליכי משפט.

10. לאור התשובות המפורטות מטעמו של המשיב כאמור לעיל, נחה דעתנו, כי גורמי הפרקליטות והמשיב ביררו את הדברים, וכי ההחלטה שלא לפתוח בחקירה פלילית היתה עניינית בנסיבות. בחינת הדברים נעשתה אף ביתר קפדנות, דווקא משום מעמדה של המשיבה כשופטת, ומצאנו כי אין מקום להתערבותנו. ברי כי אין מדובר בהחלטה שגובלת בחוסר סבירות קיצוני ומשוא פנים, כטענת העותר, ובוודאי שלא היה מקום להשתלחותו של העותר במשיב, כפי שעשה העותר בהודעות שמסר בתגובה לעמדות שהוצגו מטעם המשיב.

11. הנה כי כן, לא נמצאה כל עילה להתערבותנו בשיקול דעתו של המשיב במישור הדין הפלילי. ככל שהדברים אמורים במישור האתי, הרי שאלו הועברו על ידי המשיב לטיפולו של נציב תלונות הציבור על שופטים, אשר עסק בעניין, ואין אנו מפרטים יותר בשל הוראת הסודיות הקבועה בחוק נציבות תלונות הציבור על שופטים, התשס"ב-2012. מכאן, שגם במישור האתי, הנושא מוצה ואיננו נדרשים לכך.

12. לפני סיום, ראוי להעיר כי יש להצר על כך שהעותר והמתלוננת לא השכילו לפעול בתבונה וברגישות, ובמקום לשמור על הסכסוך "על אש קטנה" ולו לטובת בנם הקטין, הסכסוך חרג ממידותיו הראויות. בהתחשב בכך כי הליך הגירושין בין בני הזוג כבר נסתיים; בהתחשב בכך שגם לגישתו של המשיב העבירות מסוג המיוחס לעותר בכתב האישום "אינן מצויות ברף הגבוה של האלימות"; בהתחשב בכך שהעותר הוא אדם נורמטיבי ללא עבר פלילי כלשהו, ובשים לב לכך שאף התובעת המשטרית שטיפלה בתיק בשלביו המוקדמים היתה נכונה לשקול חזרה מן האישום - סברנו שמא ניתן לבחון שוב את עניינו של העותר במישור ההליך הפלילי המתנהל כנגדו, בהיבט של האינטרס הציבורי ואינטרס המתלוננת עצמה.

13. המתלוננת הביעה דעתה במכתב שנשלח תחילה לעיני בית המשפט, אך הועבר על ידינו לעותר, כי היא נכונה שהאישום כנגד העותר יבוטל, ובלבד שייקח אחריות על מעשיו ויצהיר כי התלונה שהגישה כנגדו היא אמת, דרישה שנדחתה על ידי העותר מניה וביה במהלך הדיון בפנינו. נוכח עמדתה זו של המתלוננת, התביעה סברה כי אין מקום לביטול כתב האישום. משכך, ההליכים הפליליים כנגד העותר ממשיכים ואיננו נדרשים לעניין זה, ואולם מובן כי כל טענות העותר בהליך הפלילי, לרבות טענות מקדמיות, שמורות לו.

14. אשר על כן, אנו דוחים את העתירה, ובנסיבות העניין אין צו להוצאות.

השופט ח' מלצר:

אני מסכים.

השופט נ' סולברג:

אני מסכים.

הוחלט כאמור בפסק דינו של השופט י' עמית.

ניתן היום, כ' שבט התשע"ג (31.1.2013).